

Relacja z wizyty studyjnej pn. „Wyzwania rolnictwa ekologicznego”

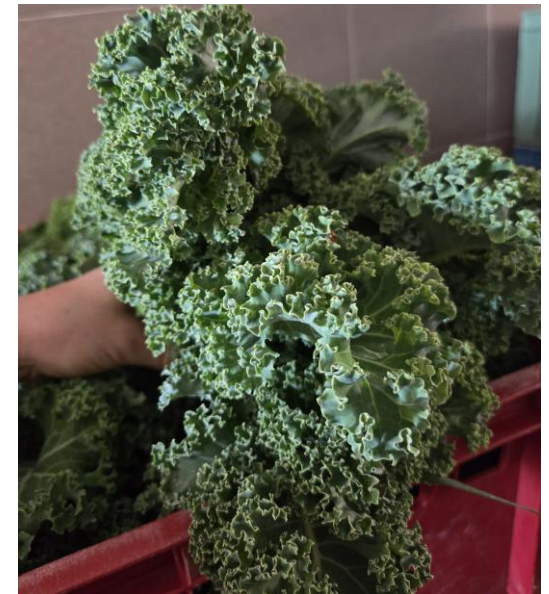
1-4 lipca 2025 r.

Dzień I – 1 lipca 2025 r.

Wizyta w gospodarstwie ekologicznym Dobrodziej Żeliszewo, woj. zachodniopomorskie

Pierwszego dnia wizyty studyjnej uczestnicy odwiedzili Gospodarstwo Ekologiczne „Dobrodziej”, położone w miejscowości Żeliszewo, w województwie zachodniopomorskim. Gospodarstwo zajęło I miejsce w XVII edycji Ogólnopolskiego Konkursu na Najlepsze Gospodarstwo Ekologiczne w 2024 r. Powstało w 2008 roku i od samego początku zajmuje się wyłącznie ekologiczną uprawą warzyw i owoców, ziół oraz zbóż. Powierzchnia gospodarstwa to 33 ha. Przeważającą produkcją jest ekologiczna uprawa warzyw takich jak: ogórek gruntowy, kapusta biała, czerwona, włoska, pekińska, brukselka, brokuł, kalafior, ziemniaki wczesne i późne, pomidory gruntowe, dynia bezłupinowa na ziarno, por, czosnek, cebula biała, żółta, cukrowa i czerwona, seler korzeniowy i naciowy, pietruszka, marchew, buraki, cukinia, chrzan, koper, kukurydza cukrowa, topinambur, sałaty.

Powierzchnię 0,5 ha zajmują tunele foliowe z uprawą wczesnego ogórka, pomidorami, papryką i wczesną wiosną z nowalijkami. Około 8 ha stanowią uprawy zbożowe: żyto, pszenica zwyczajna, groch siewny, gorczyca. Większość stanowią uprawy nasienne. Niewielki udział (0,15 ha) stanowi sad owocowy z tradycyjnymi odmianami jabłoni, wiśni, grusz i śliw, maliną i truskawką. Poza typową działalnością rolniczą gospodarstwo prowadzi małą przetwórnę specjalizującą się w produkcji kiszonek i wegańskich dań gotowych. W ofercie znajduje się również mąka z uprawianych zbóż, pestka dyni bezłupinowej i olej tłoczony na zimno z pestek.

Przez cały rok produkty dostarczane są bezpośrednio do konsumentów w Szczecinie i okolicy. Ofertę gospodarstwa stanowi systematyczna dostawa świeżo zebranych ekologicznych produktów. W sezonie sprzedaje się szeroki asortyment wyprodukowany na własnych polach, natomiast w okresie zimowym bazuje się na warzywach zabezpieczonych w przechowalniach, przetworach oraz surowcami pochodzącymi z zaprzyjaźnionego ekologicznego hiszpańskiego gospodarstwa, w okolicach Malagi. Dzięki temu, przez cały rok zapewniają dostawy świeżych, smacznych ekologicznych warzyw.

Dzień II- 2 lipca 2025 r.

**Wizyta w gospodarstwie ekologicznym i biodynamicznym Juchowo Farm,
Juchowo, woj. zachodniopomorskie**

Drugim odwiedzionym miejscem było gospodarstwo ekologiczne Juchowo Farm, położone w malowniczej wsi Juchowo. Juchowo Farm to gospodarstwo biodynamiczne na Pomorzu Zachodnim - działa w ramach Projektu Wiejskiego Juchowo i produkuje żywność zgodnie z naturą, poszanowaniem ludzi, zwierząt oraz ziemi. Właścicielem gospodarstwa jest Fundacja im. Stanisława Karłowskiego - organizacja pożytku publicznego – która od ponad 20-stu lat realizuje różnorodne projekty z zakresu edukacji ekologicznej dla dzieci i młodzieży oraz prac badawczo – naukowych w rolnictwie. Gospodarstwo to, jest miejscem praktyk dla uczniów i studentów oraz miejscem wizyt studyjnych. Gospodarstwo jest posiadaczem certyfikatu biodynamicznego „Demeter”, który oznacza najwyższy poziom jakości wytwarzanych w gospodarstwie produktów. Przejście na rolnictwo biodynamiczne wymaga wcześniejszego spełnienia standardów ekologicznych, a następnie dodatkowego procesu konwersji i corocznej weryfikacji. Demeter wymaga nie tylko ekologicznego podejścia, ale kompleksowego traktowania gospodarstwa jako żywego organizmu. Wymagana jest bioróżnorodność, dbałość o glebę, zakaz stosowania GMO, zakaz testów na zwierzętach i ograniczenia w zakresie przetwarzania.

W grudniu 2018 uruchomiono na terenie gospodarstwa Zakład Aktywności Zawodowej (ZAZ) dla osób niepełnosprawnych, w którym miejsce pracy w rolnictwie, przetwórstwie i usługach znalazło około 50 osób niepełnosprawnych. Osoby te pracują w ogrodzie ziołowym, w pracowni wyplatania wikliny, piekarni, kuchni i przetwórni. Dziełem ich pracy są syropy owocowe, herbatki ziołowe, ekstrakty ziół i susze. W gospodarstwie uprawiane jest 1900 ha ziemi, gdzie 1400 ha to uprawy polowe, 5 ha ogród warzywny, 3 ha ogród ziołowy, 340 ha łąki torfowe, 140 ha lasy, zadrzewienia i nieużytki. Uprawiane są głównie żyto, jęczmień ozimy, jęczmień jary, pszenica ozima, orkisz, owies, gryka, łubin, koniczyzna oraz warzywa, które przeznaczone są na zaopatrzenie gospodarstwa, sprzedaż bezpośrednią i hurtową.

Gospodarstwo zajmuje się również hodowlą bydła w ilości 700 sztuk, z czego 360 sztuk to bydło mleczne ras holsztyńsko-fryzyjskiej, brunatnej Szwajcarskiej i polskiej czerwonej. Krowy utrzymywane są w 3 równoległych oborach. W centralnym miejscu przy oborach znajduje się budynek dojarni, w którym możliwe jest jednoczesne dojenie 32 krów. Dzięki temu krowy mleczne z trzech obór mogą być dojone dwa razy dziennie. Bydło żywione jest paszami własnymi, takimi jak siano, buraki pastewne i zboże. Ponadto w gospodarstwie prowadzona jest hodowla innych zwierząt gospodarskich, takich jak: owce, kozy, kury, gęsi, świnie i króliki. Na terenie gospodarstwa znajduje się także serownia, piekarnia oraz sklepik, w którym można zakupić świeże produkty pochodzące z gospodarstwa, m.in.: mąki, herbatki ziołowe, przyprawy, soki, syropy i sery.

Dzień III- 3.07.2025 r.

Chrzanowo, woj. pomorskie

Certyfikowane gospodarstwo rolne „Jagodowe Marzenie” zajmuje się ekologiczną produkcją owoców w oparciu o naturalne cykle przyrody, ze szczególną dbałością o utrzymanie równowagi biologicznej w gospodarstwie. „Jagodowe marzenie” należy do Pomorskiego Stowarzyszenia Producentów Ekologicznych BIOPOMORZE. Powierzchnia gospodarstwa to 2,50 ha, z czego użytki rolne zajmują 1,98 ha. Główne uprawy to: jagoda kamczacka oraz żurawina wielkoowocowa. Dodatkowo, w małym sadzie, znajdują się stare odmiany jabłoni, grusz, śliw, wiśni, czereśni oraz różnych krzewów owocowych.

Gospodarstwo zajmuje się przetwórstwem owoców w ramach Rolniczego Handlu Detalicznego. Wytwarzana jest m.in.: żurawina ucierana na surowo – nie poddawana obróbce termicznej ani pasteryzacji. W 2020 roku produkt zdobył pierwsze miejsce w konkursie „Weki z pomorskiej spiżarni” organizowanym przez Marszałka województwa pomorskiego. Przetwory z jagody kamczackiej – wyciskane na zimno 100% soki, tradycyjne syropy oraz dżemy. W 2021 dżem z jagody kamczackiej zdobył trzecie miejsce w kategorii przetwory owocowe w konkursie „Weki z pomorskiej spiżarni”. Unikatowe są również: napój na bazie sfermentowanej herbaty: kombucha, w tym również z sokiem z jagody kamczackiej oraz żywe octy naturalnie fermentowane.

Właściciele gospodarstwa są mocno zaangażowani w propagowanie rolnictwa ekologicznego oraz promocję produktów ekologicznych, szczególnie poprzez działalność w Pomorskim Stowarzyszeniu Producentów Ekologicznych BioPomorze. Biorą również aktywny udział w ogólnopolskiej akcji promocji owoców jagodowych „Czas na polskie super owoce”.

Gospodarstwo pasieczne „Dolina Miodu”

Borowina, woj. pomorskie

Gospodarstwo rolne, prowadzone przez państwa Arletę i Mieczysława Grulkowskich, specjalizuje się w produkcji certyfikowanego miodu kaszubskiego i produktów pszczelich w sprzedaży bezpośredniej. Powierzchnia gospodarstwa wynosi 4,24 ha. Przynależy do Sieci Gospodarstw Demonstracyjnych, a także do Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych. W gospodarstwie prowadzone są zajęcia z tematyki pszczelarstwa. Kultywuje się kulturę kaszubską poprzez zachowanie tradycji wzoru kaszubskiego, m.in. na przedmiotach użytkowych w zagrodzie.

Teren Doliny Miodu zajmują łąki kwietne, które są pożytkiem dla pszczół, innych owadów i zwierząt oraz są częstym tłem do sesji fotograficznych. Gospodarze kierują się utrzymaniem bioróżnorodności siejąc i sadząc rodzime gatunki roślin miododajnych w oparciu o gospodarkę ekologiczną. W siedlisku znajdują się również miejsca zadrzewione, które naturalnie wpisują się w krajobraz wiejski.

Zarybiony staw służy również jako zbiornik retencyjny. Znajduje się tam ścieżka dydaktyczna o tematyce pszczelarskiej, pasieka oraz domek do uloterapii, w którym goście mogą skorzystać z terapii dźwiękiem, polem magnetycznym wytwarzanym przez pszczoły oraz z inhalacji powietrzem ulowym (bez bezpośredniego kontaktu z pszczołami). Jest to atrakcja dla osób doceniających zdrowotne właściwości pszczół i substancje przez nie wytwarzane.

Dzień IV 4.07.2025 r.

Lawendowa Osada - gospodarstwo ekologiczne Przywidz, woj. pomorskie

Lawendowa Osada jest ekologicznym gospodarstwem agroturystycznym otoczonym lasem, w którym uprawia się pierwsze i największe w północnej Polsce, na Pomorzu i Kaszubach pole lawendy, na którym uprawia się kilkanaście różnych odmian tej rośliny. Lawenda uprawiana jest całkowicie ekologicznie, bez sztucznych nawozów i pestycydów. Dzięki temu znajduje zastosowanie zarówno w żywności, kosmetykach jak i wielu innych produktach. Gościom odwiedzającym gospodarstwo oferowane są noclegi w Lawendowych Chatkach. Dostępne są również obiekty i urządzenia przeznaczone do rekreacji.

Goście korzystać mogą z relaksujących i leczniczych właściwości Wioski SPA która zawiera: Grotę Solną (z haloterapią, chromoterapią i muzykoterapią, na podłodze Groty jest 40 cm soli adriatyckiej i kłodawskiej, na ścianach są kruche solne himalajskie, grota wyposażona jest w profesjonalny generator aerozolu solnego), prawdziwą drewnianą Banię Ruską opalaną drewnem z aromaterapią, Zimną Balię; Gorącą Balię – „hot tube” – ogromną drewnianą balię do gorącej kąpieli z jacuzzi z hydromasażem wodnym i powietrznym, chromoterapią.

W Lawendowej Osadzie jest także basen z podgrzewaną wodą i ruchomym otwieralnym zadaszeniem, czynny przez większą część roku. Cyklicznie organizowane są warsztaty związane z tematyką uprawy, zastosowania, przetwarzania lawendy oraz nawiązujące do tradycyjnych metod wytwarzania żywności i innych produktów. Relaksujące i dobroczynne właściwości lawendy w połączeniu ze SPA stały się miejscem dobroczynnej nauki relaksacji, warsztatów wytwarzania naturalnych mydeł, olejków kremów, lawendowego wina i innych lawendowych cudów. Obecnie trwają prace nad legalizacją linii technologicznej do produkcji lawendowego piwa.

Gospodarstwo ekologiczne Państwa Iwickich Lubiewo, woj. kujawsko-pomorskie

Ostatnim punktem wizyty studyjnej było gospodarstwo ekologiczne Romana i Romy Iwickich w Lubiewie.

Są laureatami III miejsca w XVII edycji Ogólnopolskiego Konkursu na Najlepsze Gospodarstwo Ekologiczne w 2024 r. Prowadzą 70-hektarowe, ekologiczne gospodarstwo od 5 lat.

Wcześniej w latach 2011-2019, stosowało konwencjonalne metody uprawy. Ich ostatnie osiągnięcia i liczne nagrody na szczeblu wojewódzkim i krajowym pokazują, że warto było z ich perspektywy wyłamać się z utartych schematów i odważyć się postawić na coś innowacyjnego. Jak przyznaje rolnik, nie obyło się bez obaw o zapewnienie bytu rodzinie. Dlatego chętnie opowiada o powodach przejścia z rolnictwa konwencjonalnego na rolnictwo ekologiczne. Ten proces zakończył się w pełni dopiero w 2022 roku.

Decydując się na ekologię państwo Iwiczcy chcieli podjąć wyzwanie, którym jest wychowanie dzieci w zdrowym środowisku i przekazanie im ziemi niezdegradowanej. Dlatego postawili na zrównoważony rozwój, którego hasło to "produkuj, nie niszcząc". Obecnie w gospodarstwie występują uprawy paszowe: trawy na gruntach ornych i pastwiskach oraz lucerna, dalej są zboża, tj. pszenica, jęczmień, owies i stare odmiany pszenicy - orkisz czy samopsza. W płodozmianie występuje facelia, łubin i gorczyca. Oprócz tego uprawiane są warzywa: marchew, ziemniaki, dynia, buraczki i pietruszka. Ich udział ma stale wzrastać. Jak tłumaczy małżeństwo, głównym spoiwem ich gospodarstwa jest stado zarodowe bydła mięsnego rasy hereford. Zwierzęta hodowane są w systemie otwartym, czyli stale mają dostęp do pól z pastwiskami, co tylko zwiększa rangę zwierząt w gospodarstwie.

W gospodarstwie prowadzony jest monitoring bydła. Polega on na tym, że zwierzęta na szyjach noszą transpondery, czyli urządzenia zbierające dane: ile dana sztuka chodzi, ile je, ile przeżuwa czy jaką ma temperaturę. Te dane trafiają do systemu i na ich podstawie rolnicy dostają powiadomienia o rui i czasie na inseminację.